

## **Inbreng VNO-NCW en MKB-Nederland voor de Ronde tafel op 17 mei ‘sneller uit de schulden’**

Het hebben van problematische schulden is voor mensen en hun gezinnen veel meer dan een groot financieel probleem. De gevolgen van schulden zijn ingrijpend; persoonlijk, voor gezinnen en maatschappelijk. We vinden het zorgelijk dat in Nederland meer dan een half miljoen huishoudens problematische schulden hebben.<sup>1</sup> Meer aandacht voor preventie en het voorkomen van problematische schulden met als sluitstuk een effectieve schuldhulpverlening is dan ook nodig. Daarmee valt winst te boeken voor mensen en hun gezinnen, maatschappelijk en economisch.

Dat vraagt meer inzet en betere samenwerking van publieke en private organisaties, ieder vanuit de eigen rol en mogelijkheden.

### **Werkgevers en werknemers**

#### ***Het overgrote deel van de werkgevers wil werknemers met schulden graag helpen.***

Werkgevers ervaren dat schulden een negatieve impact hebben op hun werknemers en hun bedrijf, zo blijkt uit gezamenlijk onderzoek van Deloitte, SchuldenlabNL en VNO-NCW. Geldzorgen van werknemers leiden tot verminderde arbeidsproductiviteit, een hoger verzuim.

Veel werkgevers hebben te maken met werknemer met schulden. Enkele cijfers hierover: Ongeveer een vijfde van de werkgevers kreeg in 2018 te maken met loonbeslag bij hun werknemers<sup>2</sup>. Vier op de vijf werkgevers heeft te maken met medewerkers met financiële problemen. Van alle huishoudens met schulden heeft twee vijfde een werkende kostwinner.<sup>3</sup>

***Veel werkgevers zijn hier concreet mee bezig***; het is voor hen een vanzelfsprekendheid. Enkele voorbeelden:

- De afgelopen tijd heeft bijna driekwart van de werkgevers maatregelen genomen om *koopkracht van de werknemers te ondersteunen*.<sup>4</sup> Dat is bovenop de structurele loonstijgingen en eenmalige uitkeringen die werkgevers in cao's en arbeidsvoorwaardenreglementen afspreken. Het meest gebruikt is een eenmalige extra uitkering in geld. Ook faciliteren werkgevers de inzet van budgetcoaches, geven zij een hogere reiskostenvergoeding, hoger loon, meer uren werk en betalen ze vakantiedagen eerder uit.
- *Twee voorbeelden van ondernemers*: Een Utrechtse eigenaar van McDonalds filialen die pro-actief signalen opvangt van medewerkers, het gesprek aangaat en zich heeft aangesloten bij de Utrechtse Schuldenalliantie, een samenwerking met

<sup>1</sup> [Schuldenproblematiek in beeld \(cbs.nl\)](https://www.cbs.nl)

<sup>2</sup> Panteia en Stichting Intituut GAK, Schulden & Werk Deelrapport II Werknemers met schulden (2020).

<sup>3</sup> Deloitte (On)zichtbare geldzorgen op de werkvloer (2021)

<sup>4</sup> AWWN enquête december 2022.

Rabobank, gemeente, hogeschool Utrecht en bedrijfsleven. Zie: <https://www.vno-ncw.nl/forum/waarom-deze-ondernemer-een-werknemer-met-schulden-helpt>. En: funderingsspecialist Van 't Hek Groep, die aan werknemers gesprekken thuis met financiële specialisten aanbiedt, leningen biedt aan werknemers met schulden, maar ook een gerichte aanpak heeft op onderliggende problematiek, zoals het bieden van taalcurssussen om laaggeletterdheid aan te pakken. <https://www.vno-ncw.nl/forum/laaggeletterdheid-een-goede-werkgever-zorgt-voor-zijn-mensen>.

**VNO-NCW en MKB-Nederland zijn betrokken bij initiatieven om breder ondernemingen en brancheorganisaties te stimuleren en handvaten te bieden** om hiermee aan de slag te gaan. Van belang is dat ondernemers en ondernemingen hulp krijgen bij de omgang met schuldenproblematiek en daarin hun weg kunnen vinden en een bij hen passende aanpak kunnen hanteren.

- *Geldzorgen de baas: Op weg naar een financieel gezonde toekomst in het mkb.* In samenwerking met SWZ een campagne om ondernemers te helpen hiermee aan de slag te gaan. We bieden bijvoorbeeld gesprekshandreikingen om te helpen het gesprek op de werkvloer uit de taboesfeer te halen. Tien brancheorganisaties bieden medewerkers van hun mkbleden een route naar hulp via Geldfit.nl.
- Via de [\*Nationale Coalitie Financiële Gezondheid\*](#) committeren ondernemingen en overheidsorganisaties zich aan het implementeren van een basisset van interventies, het meten van de financiële gezondheid van werknemers, het opstellen van een actieplan en de monitoring hiervan. 14 werkgevers uit verschillende sectoren hebben hiertoe het initiatief genomen, ondersteund door VNO-NCW en SchuldenlabNL. Daarnaast zijn er vele andere initiatieven, ook lokaal waar ondernemers en werkgevers betrokken bij zijn.

**Werkgevers hebben daarnaast wettelijke plichten:** het inhouden van de bestuursrechtelijke premie voor de Zorgverzekeringswet als de werknemer deze premie lange tijd niet heeft betaald en het loonbeslag. Veel kleine werkgevers zonder HR afdelingen hebben moeite met het proces van loonbeslag, zoals bijvoorbeeld het invullen van het formulier loonbeslag. Via een webinar verstrekken wij informatie aan de werkgevers hierover. De verplichtingen vragen tijd en aandacht van werkgevers en met name voor kleine werkgevers kunnen de kosten relatief hoog zijn. Gekeken zou moeten worden naar vereenvoudiging van het loonbeslag.

**Rol van werkgevers en maatwerk.** Werkgevers kunnen hun werknemers dus bijstaan en verder helpen door een pro-actief beleid te voeren. Elementen zijn: *bewustwording*, inzicht hebben in de problematiek en het voeren van een open gesprek; *preventie* om te voorkomen dat mensen in schuldensituaties terecht komen (o.a. budgetcoaches); *begeleiding bij de omgang met schulden*, bijvoorbeeld verstrekken van leningen. Dit is maatwerk: passend bij de mogelijkheden van de werkgever en passend bij de omstandigheden van de werknemer.

Daarbij zijn er grenzen aan wat werkgevers kunnen doen vanuit de arbeidsrelatie, zoals bijvoorbeeld privacy. Het rapport van Panteia over werknemers met schulden gaf dan ook als aanbeveling: Maak van werkgever geen hulpverlener maar een goede verwijzer.

### ***Publieke private samenwerking***

Voor het oplossen van de schuldenproblematiek zijn meer partijen nodig, zoals ook in de Initiatiefnota beschreven staat. Met betere publiek private samenwerking kan meer bereikt worden.

- Belangrijkste daarvoor is dat gemeenten, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven elkaar weten te vinden. Ieder vanuit de eigen rol en bijdrage die geleverd kan worden.
- Voor werkgevers is van belang dat zij maatwerk kunnen blijven geven passend bij de mogelijkheden van het bedrijf en de omstandigheden van de werknemer.
- Verdere investeringen in tools en handreikingen die een werkgever in de praktijk kan gebruiken om werknemers te kunnen ondersteunen. Ook informatie waar zij werknemers naar kunnen doorverwijzen. Dit zou ook tot een stroomlijning van diverse initiatieven moeten leiden.

### **Initiatiefnota Sneller uit de schulden**

Wij delen dat *een sterkere regierol bij de gemeente* noodzakelijk is.

- Het *schuldhulpverleningsproces vereenvoudigen*, onder meer de aanmeldroute voor schuldhulpverleningsroutes via eenvoudiger taalgebruik.
- De *kwaliteit van schuldhulpverleners* moet landelijk worden geborgd. Er zijn nu geen (opleidings)eisen en geen toezicht op schuldhulpverleners.
- Behalve aandacht voor signalering, bewustwording en preventie, moet er ook meer worden ingezet op *nazorg en financiële educatie* zodat de schuldenaar niet weer in een dergelijke positie terecht komt.
- Vanuit de overheid zien we dat *verkokering tussen departementen*, centrale en decentrale overheden de uitvoeringsinstanties een efficiënte aanpak in de weg staat.
- Gerichte hulp van huishoudens bij structurele problemen rondom *de energielasten*. Het tijdelijke noodfonds energie (initiatief van SchuldenlabNL) heeft zijn waarde en effectiviteit bewezen. Een publieke voortzetting hiervan zou een goed instrument dat tijdig, tijdelijk en targeted ingezet kan worden. Hiermee is een gerichte aanpak mogelijk op kwetsbare huishoudens die door stijgende energiekosten in de knel komen.

De initiatiefnota besteedt geen aandacht aan **ondernemers met schulden**.

- Ook voor de hulp van ondernemers met schulden moet de gemeente in staat zijn om de regie te kunnen voeren. Ondernemers met schulden hebben een andere aanpak nodig dan (andere) burgers. Zakelijke en persoonlijke schulden lopen bij hen in elkaar over.
- Nodig zijn ook lokale eerstelijnsloketten voor goede en passende ondernemersdienstverlening, voor onder meer het vaststellen van schulden, een levensvatbaarheidstoets en mogelijke hulpverleningsroutes.
- Ook kan de overheid WHOA-trajecten (Wet Homologatie Onderhands Akkoord) toegankelijker maken voor kleine bedrijven door verlaging van de griffierechten en een kredietfaciliteit voor begeleidingskosten.
- De toegang tot het TOA-krediet (Time Out Arrangement) is te beperkt, daarom moet de looptijd van het TOA-krediet worden verlengd en de voorwaarden worden aangepast.

- Via [Geldfit Zakelijk](#) helpen banken ondernemers om financieel fit te blijven of te worden en verwijzen door naar de juiste hulpinstanties.

### **Schuldeisers**

De rol van de schuldeiser is in deze Ronde Tafel minder aan de orde; de focus ligt op de positie van de schuldenaar. We steunen een effectievere schuldhulproute, maar bepleiten wel dat er ook oog is voor de belangen van de schuldeiser. De schuldeiser is niet alleen de grote overheid (belastingdienst), maar ook de (mkb) ondernemer.<sup>5</sup> Verkorting van de termijn van afbetaling betekent dat de schuldeiser minder terugziet. Bij het voorstel dat de gemeente een schuldregeling bindend kan maken zouden toetsbare en goede voorwaarden geformuleerd moeten worden of het gerechtvaardigd is als een schuldeiser weigert. Daar kunnen namelijk goede redenen voor zijn.

### **Meer informatie:**

Voor vragen over schuldenproblematiek en de visie en activiteiten van VNO-NCW en MKB-Nederland op dit thema kunt u contact opnemen met Linda van Beek ([Beek@vnoncw-mkb.nl](mailto:Beek@vnoncw-mkb.nl)) of Guusje Dolsma ([Dolsma@vnoncw-mkb.nl](mailto:Dolsma@vnoncw-mkb.nl)).

---

<sup>5</sup> In algemene zin: concurrente schuldeisers zien bij faillissementen een schamele procent van hun uitstaande vordering terug. Dat kan hen persoonlijk maar ook de voortgang van de onderneming in gevaar brengen. Ook in andere insolventieprocedures is hun positie niet goed.